

ท่อปฆ่า

ท่อปฆ่า

เรื่อง นิศานาถ รัตนวิไลลักษณ์

ภาพ ศรัณย์รักษ์ สันติอรุโณทัย

เรียบเรียง ศรัณย์รักษ์ สันติอรุโณทัย

มีนาคม 2563

มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ (Foundation for Applied Linguistics) ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 และ 6

“โครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยนำภาษาถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้ (ทวิภาษา : กะเหรี่ยงสกอร์ – ไทย)”

Supporting Mother Tongue Based MLE Project in Ethnic Minority Communities in Thailand : Sgaw karen - Thai

ภายใต้การสนับสนุนของมูลนิธิเกื้อฝันเด็ก Child’s Dream Foundation (CDF)

พอด๊อมื่อ พอท่อ แว บอบอ เล๊อ เก๊อเจ่อ โค่เล๊อ ต่าเฆ่อคา เน่ฮ พ่อะควา โอ่ะแว เต่อฆา อ่ะมี เล๊อ จ๊อดา แต๊ เอ่ะ ปฆายี่โพ เล๊อ อ่ะ เก๊อ ท่อปฆ่า ปฆายี่โพ น่าฮู แวด่ะ ซ๊ะคือ แว ต่า เล๊อ จ๊อดา เก๊อ ท่อปฆ่า โพซ่าโฮ พ่อะมื่อ เต่อ ฆา อ่ะมี เล๊อ วาวา อ่ะโชโม่ แว บ่ะ เม่อตา แล่ ปฆา บ่ะ ท่อปฆ่า ก๊อฆา อ่ะแว เก จ๊ะ อ๊ะ โม่

อ๊ะโม่ แต๊ เอ่ะ แว วาวา ดี อี “ปฆา ท่อปฆ่า แก๊ แว ปฆ่าเก่อญอ คีฆา โตโด่ะล่อะซ๊ะ ด๊อ กว่า ล่อะซ๊ะ เฆ เน่ แว พ๊ะยี่ะ ตือเล๊อ อ่ะแวน่าเป่อ ล่อะซ๊ะซี่ญา ล่อะซ๊ะ เล๊อ อ๊ะเซ่อแก๊ เป๊อ ว่ะ ด๊อ พ่ะซู่ พ่ะซ๊ะ เล๊อ เก๊อ โอ่ะ เซ่อก๊อ มา เน่ อ๊ะดู่ะ อ่าเทอ เซ่อก๊อ ด๊อ ซ๊ะลอ แต๊ เอ่ะ ปฆาซี่ญา แว”

โม่ แต๊ แว ดี๊ “เต่อคลื๊อ เล๊อ ท่อปฆ่า อ๊ะ บ่ะ แล กว่า ล่อะ ซ๊ะ แก๊ แว ต่าฆี๊ ต่าเฆ่ ปฆาเก่อ ญอ อ๊ะมื่อ เก๊อ บ่ะ แล ตี๊ พ่อะควา พ่อะมื่อ เต่อปา เก๊อ บ่ะ แล ซี๊กว่า พ่อะควา พ่อะควา เก๊อ แอ่ะ พ่อะมื่อ เซ๊อปฆ่าเต่อ อาฮ พ่อะควา เม๊อ อื่อลอ แว เต่อคอ ด๊อ แอ่ะ ด๊อ ท่อปฆ่าเดอ พ่อะมื่อ เนฮ อ่ะแว เก่อ แต๊ ล่อะ ซ๊ะ ต่าเชอ เก๊อต่อ มื่อนี มื่อซอ เก่อ มา ต่าฆี๊ ต่าเฆ่ อ่อะมู๊ อ่ะ แว เก่อแต๊ ล่อะซ๊ะ เล๊อ ต่าพี๊ ต่ามา เล๊อ ปฆาอ่อะมู๊ เก่อมา ดี แล่ ต่า อี แก๊ แว ต่าฆี๊ ต่าเฆ่ เล๊อ เปลอๆ มา แว” ววา พ่ะชู่ พ่ะซ๊ะ เก๊อน่า อ๊ะโม่ ด๊อ อ่ะ แว น่าเป่อ แว เฆ ร๊ะ ท่อ อ๊ะโม่ แต๊ ด๊อ แว “เม่อ ตือ ปฆาอ่อะมู๊ นี เน่ เนฮ เน่อ เก๊อที่ ต่าฆี๊ ต่าเฆ่ เน่ลอฮ” ววา ต่าโม่ ที่ซ๊ะ ซ๊ะลอ แว เล๊อ อ่ะตือ แว เคลๆ

เม่ เล๊อ ต่าโม่ ซี่ญูา ซ๊ะ เล๊อ ปฆาอ่อะมู๊ เน่ ปฆาบ่ะ มาเม่ ตา แล่ ตือ เล๊อ ปฆาอ่อะมู๊ อ่ะ นี ลี๊ จ๊อดา แล เต๊ พลอซ๊า เล๊อ ต่าบาโจ๊ มื่อเช่ ท่อ ปฆาเก่อญอ แล โต๊ล่อะ ซ๊ะ แฆ อ่อะต่า มาต่าอ่อะต่าออ เล๊อ ปอเซ่อมฆี เก่อ แล อ่อะ แว มู๊เก๊อจ่า พ่อะมื่อ เดอ มู๊เก๊อจ่า พ่อะควา ซ๊อ ท่อ เช ปฆาเก่อญอ

วาวา เต่อ คอ แล แว เล๊อ ต่าบาโจ๊ เดอ อ๊ะโม่ กว่า แว ด่ะ ปฆาอ่อะม๊ ที่แว ด่ะ ม๊เก๊อจ่า พ่อะมื่อ พ่อะควา ชี่นอ เล๊อ ต่าแม่ะญา ปฆาเก่ อญอ อื่อะ ต่า ซ๊ะ วี่ะ บาต่า โช่เฆ โช่วา ม๊เก๊อจ่า ด๊อ ป่าโด่ะ แต๊ พลอ ออม๊ เก๊อจ่า เอ่อลอ ออลอ อ่าซ๊ะ เล๊อ ปฆา แม่ะญา เล๊อเก๊อ แอ่ะ ล่อะซ๊ะ ทอโบ “เก๊อซู่ ต๊อ ซ๊าต๊อ ล่อะซ๊ะ แอ่ะล่อะซ๊ะ แพ๊ เล๊อ โอ่ะมื่อะ เดอ ซ๊ะเต่อพฆี พ่ะโด่ะ ด๊อ ยู๊ย่อะ ล่อะซ๊ะ ตือ เล๊อซีบ่ะ ล่อะซ๊ะ”

แพ๎ เล๎อ มา ต่าฒี่ ต่าเฒ่ เล๎อ ต่าบาโจ๎ วี ลี่ ก๎อฒา แด่ะ เก อ่อะ เซ่อก๎อ เม่ เล๎อ มู๎เก๎อจ่า อ่ะ เด๎อ วาวา เดอ อ๎ะโม่ เก อ่อะเม่ เล๎อ มู๎เก๎อจ่า อ่ะ เด๎อ เจฮ มื่อฮาลอปา วาวา อ๎ะโม่ แกว๎ วาวา แล เล๎อ มู๎เก๎อจ่า พ่อะมื่อ อ่ะ เด๎อ วาวา จ๎ะ อ๎ะโม่ “เป่อ แล มา เม่อตาล่อ” อ๎ะโม่ แต๎ แว “ต่าฒี่ ต่าเฒ่ เต่อ วี ท่อดี๎ บ่า บ่ะ แล บาต่า เล๎อ มู๎เก๎อจ่า พ่อะมื่อ อ่าเด๎อ ดี๎ซ๊อ เป๊อ โช่เฒ โช่วา ออ เต่อจี๊อ ด๎อ วี ด๎อ เซอ มู๎เก๎อจ่า พ่อะมื่อ พ่อะควา เก เล๎อ เด๎อปู” วาวา น่าเป่อ เล๎อ อ๎ะโม่ แต๎ ต่า ด๎อ อ่ะแว แลเล๎อ มู๎เก๎อจ่า พ่อะมื่อ อ่ะเด๎อ แล บาต่า ด๎อ แล ซ๊ะคือ เซ่อก๎อ เดอ ออ ลอฮ

เรื่อง แต่งงาน

ดอกบัวตองบานสะพรั่งเหลืองอร่ามอยู่บนยอดดอยในฤดูหนาว มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อจอดา บอกให้ชาวบ้านรู้ว่า เขากำลังจะแต่งงาน เมื่อชาวบ้านหมู่บ้านได้ยิน ก็พากันตื่นเต้นและดีใจที่ จอดาจะได้แต่งงาน มีเด็กหญิงคนหนึ่งชื่อ วาวา เธอสงสัยว่าทำไมทุกคนต้องแต่งงาน เธอจึงกลับไปถามแม่ แม่จึงอธิบายให้วาวาฟังว่า “การแต่งงานหมายถึงการที่คนสองคนคบหาดูใจกันมาสักพักหนึ่งจนสามารถเข้ากันได้ เข้าใจอุปนิสัยใจคอซึ่งกันและกัน ตกลงที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน สร้างครอบครัวของตนเองร่วมกัน จึงอยากบอกกล่าวให้สังคมได้รับรู้” แม่เล่าต่ออีกว่า “ก่อนจะแต่งงานจะมีพิธีสู่ขอก่อน ตามหลักประเพณีกะเหรี่ยงฝ่ายหญิงจะต้องเป็นฝ่ายไปขอฝ่ายชาย โดยที่พ่อแม่และญาติพี่น้องของฝ่ายหญิงก็จะส่งคนไปหาฝ่ายชาย เพื่อสอบถามให้แน่ใจว่าฝ่ายชายรัก และยินดีที่จะแต่งงานกับฝ่ายหญิงจริงหรือไม่ หากฝ่ายชายรักชอบพอกัน และยินยอมที่จะแต่งงานกับฝ่ายหญิงก็จะมีการนัดหมายวันเวลาทำพิธีแต่งงานกันมาขอพวกเขาก็จะคุยกันเรื่องวันแต่งงานการจัดงานต่าง ๆ เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานแล้ว” วาวาตั้งใจฟังและทำให้เธอเข้าใจมากขึ้น แม่บอกว่า “ถ้าถึงวันงานลูกก็จะได้เห็นว่า มีพิธีอะไรบ้าง”วาวาตื่นเต้นและอยากให้ถึงวันนั้นเร็วๆ เพราะเธออยากรู้ว่า ในงานแต่งมันมีขั้นตอนอะไรบ้าง

วันนั้นก็มาถึง จอดาได้จัดงานแต่งที่โบสถ์ของหมู่บ้าน ตอนเช้าชาวบ้านจะมาช่วยกันทำอาหารเพื่อเตรียมให้กับแขกที่มาร่วมงาน ส่วนเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวจะแต่งกายด้วยชุดชนชาติพันธุ์ คือ ชุดกะเหรี่ยงซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง วาวาไปที่โบสถ์พร้อมกับแม่ของเธอและได้เห็นพิธีแต่งงาน เธอเห็นเจ้าบ่าวเจ้าสาวนั่งตรงหน้าแขกและคนในหมู่บ้าน มีการร้องเพลง อวยพร เจ้าบ่าว เจ้าสาว และศิษยาภิบาลได้ทำพิธีให้กับเจ้าบ่าวเจ้าสาว โดยเจ้าบ่าวเจ้าสาวได้กล่าวคำปฏิญาณและสัญญาว่า “จะซื่อสัตย์ทั้งในยามสุขและยามทุกข์ ทั้งในเวลาป่วยและเวลาสบาย และจะรัก ยกย่องให้เกียรติไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่” หลังจากทำพิธีในโบสถ์ เสร็จทุกคนจะกลับไปรับประทานอาหารที่บ้านเจ้าสาว วาวาก็กลับไปที่บ้านเจ้าสาวกับแม่ พอตอนเย็นมาแม่ชวนวาวาไปบ้านเจ้าสาว วาวาก็ถามแม่ว่า “เราจะไปทำอะไรค่ะ” แม่ก็ตอบวว่า “พิธีที่เห็นในโบสถ์ยังไม่เสร็จเราต้องไปนมัสการที่บ้านเจ้าสาวก่อนเพื่ออวยพรเขาอีกรอบและส่งเจ้าบ่าวเจ้าสาวเข้าหอ” วาวาเข้าใจที่แม่พูดและทั้งสองก็ได้ไปบ้านเจ้าสาวเพื่อไปนมัสการพระเจ้าและไปยินดีกับผู้บ่าวสาว

MTB MLE

Instructional and Learning Materials Repository